

GAZETA WARSZAWSKA

Z WARSZAWY DNIA 8. WRZESNIA 1797 R. W PIĄTEK.

Z Wiednia 30 Sierpnia.

Przybyły tu Poseł Turecki nie miał jeszcze audiencji z powodu, że dwor nasz dla uniknienia zatargów o pierwszeństwo, żądał od Porty Ottomańskiej, ażeby tu Ministra drugiej rangi przysłała, na co zezwolono; w listach jednak kredencyonalnych Posłowi charakter Ambassadora dano, dla otrzymania prędzej w tym interesie decyzji, posłano depesze do naszego Internuncjusza będącego w Konstantynopolu.

Hrabia Cobenzl ciągle się zatrudnia w departamencie interessów z granicznych.

Ostateczny pokoy z Francją jeszcze nie jest podpisany, rozumiemy jednak, że to w przyszłym miesiącu przyjdzie do skutku, i zachodzące trudności pomyślnie ułożone będą. — M mo tego dwor nasz przygotowania wojenne kontynuować każe. — Chociaż i do pokoju przyjdzie, to jednak ciągle wiele woyska Francuzkiego we Włoszech zostanie.

Woysko nasze stojące w Dalmacyi, Istrii i na granicach Włoskich, przez wielkie upały i choroby znacznie się zmniejszyło. — Podano rządowi projekt nowej krajowej Loteryi mającej być przez nasze miasto gwarantowanej.

Poseł Angielski P. Eden po odprawionej konferencji z Ministrem stanu Thugut kurjera z depeszami do Lille i Londynu wyprawił.

Słychać, że Hrabia Cobenzl miał być do Lille posłany, lecz Francuzi nie chcą

tam przyjąć żadnego negocyatora z strony Austryackiej.

Gdyby znowu miało przyjść z Francją do wojny, to Arcy-Xiąże Karol zatrzyma najwyższą komendę nad Renem, a Arcy-Xiąże Palatinus ma ją objąć nad woyskiem na granicach Włoskich będącym, w takowym przypadku F. M. L. Mack przy armii nad Reńskiej zostanie, a G. M. Chatelet do woyska Włoskiego uda się.

Rząd Turecki bardzo jest baczny na zdarzenia zachodzące we Włoszech tym bardziej, że jego poddani w Bośni nie chcą dłużej pod jego zostawać panowaniem, Grekom Chrześcianom broń wszelką z rozkazu Porty odebrana została.

W Styryi, Karyntyi i Karnioli wiele stoi naszego woyska, niektóre z nich ku Goertz (Gorycji) zbliżają się. Przy wozach Fantafel znaczne teraz wysypują szańce.

Wysyłanie kurjerów do Neapolu, Rzymu i Florencyi bardzo jest częste, ma zaś w celu zabezpieczenie tych krajów, gdyż się obawiać potrzeba, że ze śmiercią Papieża wielkie zamieszania w Rzymie wybuchną, a skutki ich daley jeszcze szerzyłyby się mogły.

Z Gratz 24 Sierpnia.

Jeszcze nie wiemy czy będzie pokoy lub wojna, z strony Cesarzkiej mocne przygotowania do rozpoczęcia kampanii robią się, lecz też i Francuzi toż samo czynią. Buonaparte pracuje we Włoszech iak gdyby nic, wcale z swego postanowienia

odmienić nie miał. Rzęplite Cysalpińską urzadzają jak gdyby jego ustawy odmienić się nie mogły, i dla zapewnienia tego wszystkie potrzebne przedsięwzięli kroki do dalszej kontynuacji wojny. *Mantue* przyłączoną do Rzęplitey Cysalpińskiej, podobno tylko prochem i armatami oderwać od niej można.

Z Goerz 20 Sierpnia.

Nadzieje nasze względem pokoju coraz są mniejsze, a obawa wojny pomnaża się. Kto wie, czy obietnica pierwszego nie jest tylko pozyskaniem czasu dla wzmocnienia i urządzenia wojsk naszych, a z strony Republikanów do organizacji według ich sposobu krajów Włoskich, i pomnożenia swej siły przez wojsko Rzęplitey Cysalpińskiej. Rzecz jest niezawodna, że Francuzi zapłacili nam to zawieszenie broni Istrią i Dalmacją, lecz te prowincje nic ich nie kosztują, a w przypadku wojny czyliż nie będą nam bardziej szkodzić jak pomagać? Alboż nie wypadnie potrzeba, mieć tam znaczną siłę zbrojną dla utrzymywania w podległości, ludów nie przyzwyczajonych jeszcze do ustaw naszego rządu, a mogących w czasie wojny wszczynać zamieszkania; a razem uważać Turków, którzyby się obawiali panowania Austrii w kraju pomnażającym z nie mi sąsiedztwo, zwiększającym naszą siłę, i wystawiającym na wielkie niebezpieczeństwo Bośnią zawsze na ich rząd utyskującą.

Z Londynu 22 Sierpnia.

O negocjacyach pokoju w Lille tylko wiemy, że bardzo z wolną idą. Zeszłej niedzieli przybył tu z Wiednia kuryer od naszego tam Posła *Morton Eden*, Ministrowie zgromadzili się natychmiast na tajemną radę. Słychać, że depesze *P. Eden* ściągają się do bliskiego pokoju między Cesarzem i Francją. Zeszłego Piąt-

ku odprawiła się także sessya gabinetowa, na ktorej Cesarzki i Portugalski Posłowie znajdowali się. Traktat między Portugalią i Francją zawarty, przyspieszy podobno pokoy generalny.

Podług najnowszych wiadomości z *Cadix* wzięto tam w areszt jednego zagranicznego Konsula i dwóch Anglików. Obwiniają ich, że w czasie ostatniego bombardowania, z wieżyczek domów swoich pewne Hrabiemu *S. Vincent* dawali sygnały. Wiadomości z Francji jakoby Admirał ten w bliskości portu *Cadix* zaprzestał krążyć nie są prawdziwe. — Admiralicja odebrała doniesienie od Admirała *Duncan*, że ciągle przy *Texel* krąży, i że żaden okręt ani wyjść z portu tego ani zawinąć do niego nie może.

Dyrektorowie kompanii wschodnio-Indyjskiej zebrali się wczoraj nadzwyczajnie, z powodu odebranych z *Madras* wiadomości, że pewny *Rajah* czyli panujący Xże w Indjach wschodnich na rozmaitych tam naszych alliantów uderzył. Musiano więc im na pomoc posłać wojska Angielskie. Nad spodziewanie jednak (piszą tutejsze gazety opozycyjne) rzeczony *Rajah* wsparty został od *Tippo Saiba* i poraził wojska nasze, które 250 żołnierzy i 6. officerów utraciły. Wykommenderowano natychmiast z *Madras* większe siły i dzisiejsze gazety ministerjalne donoszą, że się *Rajah* poddał, że spokojność została przywrócona, i że wojny z *Tippo Saibem* którego postępowanie rozmaicie jest tłumaczone, obawiać się nie trzeba.

Parlament Irlandzki został prorogowany do d. 2. Września. — W *Belfast* do żywych przyszło zatargow między jednym regimentem Szkockim i regimentem milicyi krajowej. Już stały na przeciw siebie uszykowane, już kilku ranionych le-

żało na placu, ale za staraniem Gen: *Lake* poważanego w całym wojsku spokojność szczęśliwie zoftała przywrócona. Kilku dniami przed ukończeniem oſtatniego Parlamentu w Irlandyi Lordowie *Kenmare*, *Trimlestown* i *Fingale* byli u Vice Krola i podali mu na piſmie proſbę, względem zniesienia praw ciążących Katolików Irlandzkich. Odpowiedź dana im, nie była ſtoſowna do ich chęci: „Lord zatym *Kenmare* wychodząc z gabinetu rzekł do Vice Krola, „Jeżeli proſby nasze Milerdzie, nie będą wyſłuchane, naylepiej zrobisz, kiedy iak nayprędzey wyjedziesz z Irlandyi. — Do arsenału w *Belfaſt* wielką moc broni, pik, szpad, bagnietow, piſtoletow, armat &c: z Hrabſtwa *Down* zwieziono, dla odjęcia mieszkańcom ſklonnym do buntu, sposobności opierania ſię gwałtownie ſrzedkom od rządu przedſięwziętym.

O to ieſt krotkie wyſzczegulnienie ſiły naszej morſkiej aktualną ſłużbę odprawiającej. Flotta nasza w kanale ſka da ſię z 31. liniowych okrętow, flotta Lorda *S. Vincent* z 28, flotta Adm: *Duncan* z 18. Siła nasza morſka w Indyach zachodnich z 20, w Indyach wschodnich i przy *Przylądku Dobrey Nadziei* z 15tu. Procz tego 3. liniowe okręty wzmocnić ieſzcze mają flotte Adm: *Duncan*. 13 zaś okrętow liniowych krąży przy brzegach naszych, tak iż W. Brytania ma teraz przeciw Francyi, Hiszpanii i Holliandyi, ktorych naywiększe porty blokuje, 128 liniowych okrętow, oprócz wielkiej liczby nie wzmiankowanych tu fregat, kutrow i innych mniejszych woiennych okrętow. Liczba officerow morſkich czyniących ſłużbę wynosi 2945.

Lord *Mountmorres* znany z dzieła ſwego pod tytułem: *Hiſtorya Parlamentu Irlandzkiego*, „zeſzłego piątku zaſtrzelił

ſię — W garnizonie naszym w *Gibraltarze* tak częſte w tych czasach były poiedynki, że 8 officerow ofiarą ich padło. — PP. *Pitt* i *Dundas* przepędzą cały przyſzły mieſiąc na brzegach morſkich. Xże *Wallii* oddał w tych dnich wizytę *Krowi* w *Weymouth*. — Opisanie oſtatniey podroży poſelſtwa naszego do Chin wydane od P. *Staunton*, który iako ſekretarz towarzyszył tam Lordowi *Macartney*, wyſzło z druku. Ludność Chin wynosi podług niego 333 millionow duſz a samey ſolicy *Pekin* 3. miliony. On pierwszy z Autorow, wyłuſzczył iſnie, iak ſię to ſtało, że z hieroglyfow zrobiono litery i dla czego Chińczykowie zachowali piſmo hieroglificzne, ktorym nie tylko ſłowa ale i rzecz wyrażają.

ſławny piechotnik *Spillar* przybył niedawno do *Briſtol*. W podrożach ſwych w Europie, Azyi Tureckiej, Afryce i Ameryce dla zbierania uwag botanicznych i mineralogicznych, uſzedł piechotą 89. tysięcy mil Angielskich.

Pewny *James Pitman*, nadzwyczajny ſknera niedawno w *Exeter* z ſzedł z tego ſwiata z niemałym ukontentowaniem ſukceſſorow. Zoſtawił majątku 200,000 funtow (3,000,000 zł: Pol.) lecz tak był ſkąpy, że mieszkanie ſwe w dobrach ſwych komu innemu nająwszy, ſam w małej wieyſkiej chałupie mieszkał, a w czasie oſtatniey choroby nie chciał mieć ani Doktoro ani uſługi przez boiaźń wydatkow. Świecy nawet w ciemności nigdy nie zapalił.

Kaper Francuzki *le Prodiges* o 14 działach z 87 ludzi zabrany od okrętu woiennego *l'Espiegle* i do *Jarmouth* przyprorowadzony zoſtał. Kaper ten nadzwyczajnie szybkożeglowny wziął nam w czasie woyny 207 okrętow. Procz tego 2. małe kapry Francuzkie i 2. Hollenderkie

w padły w ręce nasze.

Baron Breteuil pożegnawszy Lorda Grenville wyjechał z kraiu naszego.

W Plymouth, Weymouth i wielu innych miejscach straszne w tych dniach były nawałnice i grzmoty. Grad wielki i wichur wielką narobiły szkodę. W Plymouth znaczna liczba okrętów zostało uszkodzonych, wiele mniejszych statków porwanych z portu od burzy rozbito się. Obawiamy się, abyśmy od brzegów smutniejszych jeszcze wiadomości nie odebrali. Woda morska w przeciągu 10ciu minut 12 stop podniosła się, co trzęsieniu ziemi w nie dalekich stronach przypisują. Podobne nagłe wody wzniesienie się, widziano w czasie ostatniego trzęsienia ziemi w Lizbonie. Najstarsi ludzie w Anglii, nie przypominają sobie takich nawałności jakie w tym roku panują, i w czasie których zda się jakoby cały horyzont przez kilka godzin był w ogniu. D. 4. t. m. o godzinie 11tej przed północą, tak mocne trzęsienie ziemi w Argyleshire uczuć się dało, że w wielu domach sprzęty powywracało, trwało minute i do 20 mil rozciągało się.

Wyszła tu na widok publiczny nowa pieśń przeciw ministrowi Pitt pod tytułem: Przepaść, lecz natychmiast ogłoszono pieśni odpowiednie.

Feldmarszałek Xże York został, podług dzisiejszey dworskiej gazety Pułkownikiem kommanderującym bogo regimentu piechoty na miejscu zmarłego Lorda Amherst.

Z Paryża 20 Sierpnia.

Burza, która nam zagrażać zdawała się, już zupełnie przeszła. Republikanie nietylko z tego, ale nawet z skutków przez nią sprawionych radują się. Okazało się widocznie, że konfytucya jest dosyć mocna do wytrzymania przemieniających ataków. —

Okoliczności mogące wzniecić obawę nowych zamieszkań nastąpić wprawdzie mogą za każdą razą, ile kroć ciało prawodawcze zastanawiać się zechce nad szczególnymi materjami, w których bezpośrednio o wolności i konfytucyi mowić przyjdzie. Takowych jednak materji jest bardzo mało, a dawniey dekret rady 500 względem tego, czyli Xięza miał oświadczyć posłuszeństwo prawom Rzpltey, iasnie okazał, że liczba Republikanów przewyższa stronników fanatyzmu i dawnego rządu. — Przyjdzie także znowu nie zadługo do zastanowienia się nad granicami władzy wykonawczej i ciała prawodawczego, lecz jako nas doświadczenie 2ch lat trwania konfytucyi przekonało, nie jest to żadnym niebezpieczeństwem dla kraiu, lecz owszem środkami wzmacniającymi konfytucyą. Spodziewamy się np. w tych dniach raportu względem deliberowania wojsk i wielu się spodziewa, że obydwie rady myśli swoje w tej mierze razem publiczności udziela, a wypadek z tąd nie może być inny jak tylko pożyteczny dla wolności.

Jakiejkolwiek są zdania różnych partyi, nymniejszego jednak zaburzenia obawiać się w Paryżu nie trzeba. Wczoraj rada 500 odnowiła komisysją Inspektorów sali, mianując iey członkami znanego z republikanizmu czystego Ob. Thibaudau, światłego i z raportu względem Xięzy znanego republikanina Emery, okrzyczanego wprawdzie, lecz już pogodzonego z Dyrektoryatem w interesie osad Ob. Vaublanc, tudzież OOb. Pichegru i Delarue.

Wczoraj ważna uchwała w interesach skarbowych, przeszła w radzie dawnych, która rezolucyą względem przedaży dobr narodowych nietylko w dawnych departamentach, ale i w przyłączonych nie dawno do Rzpltey potwierdziła,

a rada 500 wyznaczyła 25,000,000 liwr: dla liwerantow w terazniejszy i przyszłym miesiącu. — Departamenta niektóre zaczynają się mieszać do wielkich interesow między armią i partją opozycyjną w radzie 500. — Administracya municypalna w *Tours* przesłane sobie od wojska Włoskiego adresa doniosła ciału prawodawczemu iako przeciwne konfitytucyi. W Departamencie zaś *Puy de Dome* 550 Republikanow wydało pismo, w którym wyrażając swe myśli, dziękują armii Włoskiej, za danie nowego życia patryotom. — W *Bordeaux* ukarano śmiercią 2 osoby z kompanii zwanej *Jezusa*. — Gen: *Moncey* miał tam przy uroczystości d. 10 Sierpnia mowę, która boiaźń wszystkich do brych Obywateli zniszczyła.

Wiadomość w wielu dziennikach umieszczona, że Dyrektoryat wymazał z listy emigrantow *P. Necker* i dobra mu iego przywrocil, niezgadza się z prawdą. — Minister wewnetrzny stara się wszelkimi sposobami ożywić coraz bardziej duch republikancki w departamentach, i dla tego pisal do ich administracyi, ażeby mu zdały rapport iak uroczystość rolnictwa d. 10 *Messidor* obchodzona była, i który rolnik publiczną nagrodę otrzymał. — Wydał razem rozkaz do obchodu święta starości 10 *Fructidor*. Uwieńczeni od administracyi municypalnych zasłużeni starcy, tak iako w zeszłym roku będą tu na operę zaprowadzeni, ażeby byli przytomni okazywaney sztuce, a do dnia tego stosowney, 12 loż, każda o 6 miejscach są dla nich przeznaczone.

Liczba duchownych Francuzkich tak Xięży iako i Biskupow na Concilium narodowym rozpoczętym d. 15 Sierpnia, do 70 wynosi, wszyscy dawniey iuż wykonali przysięgę posłuszeństwa prawom Rzpłtey i Arcy Biskup *Rennes* otwierając pier-

wszą sessją wyraził życzenie, aby Kato-licy przez szczegulniejsze do Rzpłtey i iey konfitytucyi przywiązanie roznili się. Kościoł cały na pomieszczenie ciekawych nie wystarczał.

Dyrektoryat odpowiadając na zakarżenie Redaktora przez radę 500 wyraził: „że pismo to nic do niego nie należy, gdyż go nie płaci, przyłączył oraz uwagi Ministra sprawiedliwosci względem używania na złe wolności druku, co do deputacyi odesłano.

Dyrektoryat skassował szefa brygady *Malo* znanego przez wydanie spisku *Brotiera* i szefa szwadronu *Porcher* pensye iednak obydwom zostawił. — Minister marynarki doniosł o zabranii 5 Angielskich, 3 Amerykańskich i 4 Portugalskich okrętow, te ostatnie z Brezylji płynęły, ładunek ich do 4,000,000 liwr: jest szacowany.

Przyprowadzono tu 17 armat z *Meudon* do *Szkoły wojskowej* na rozkaz Gen: *Angereau*. — Niektore dzienniki piszą, że Generał ten wysłał swego adiutanta do szefa regimentu iazdy będącego w *Szkołe wojskowej* z zapytaniem, iak długiego czasu potrzebuie ten régiment, ażeby z całym rynsztunkiem woijnym na plac rewolucyjny przyciągnął, na co miała nastąpić odpowiedź, że się to w 1 godzinie stać może.

Zapewniają, że rząd nasz nie myśli o oddaniu *Mantui* Austryakom. — *Buonaparte* miał żądać od Margrabiego *de Gallo* po iego powrocie z *Wiednia* do *Udine* decydującej odpowiedzi na punkta, względem których trudnościsci dotychczas zachodziły. Tymczasem obydwie strony wielkie przygotowania do wojny robią.

Wiadomości z południowych Departamentow Francyi zawierają opis gotowości mieszkańcow do bronienia konfitytucyi krajowej. — *G. Liegard* kommanderują-

cy dotychczas w *Marsylii*, do armii Włokiej posłany został — W *Toulouse* pomimo sprawa towarzystwa ludu zgromadziła się, również i koło konstytucyjne często swe posiedzenia odprawia.

Będący tu konsul Hiszpański odebrał z *Madrytu* wiadomość, o strasznym trzęsieniu ziemi w Ameryce Hiszpańskiej, które bardzo wiele szkody porobiło. Cały kraj między *Santa Fe* i *Parama* zniszczony został. Miasto *Quito* widok tylko samych rozwalin wystawia — trzęsienie ziemi przez 2 tygodnie w mniejszej lub większej gwałtowności czuć się dało. Liczba ludzi, którzy poginęli w iednych pismach do 10. a w drugich do 40,000 jest rachowana. Wielkie góry po zapadały się w ziemię, a rzeki bieg swoy zmieniły. — Doniesienie o tym w 27 dniach z *Havannach* w *Madrycie* odebrano. Rapporta z obszerniejszymi szczegółami są jeszcze oczekiwane.

Słychać, że Vice-admirał *Merard de Galles* kommanderujący Breteńską flotą prosił o uwolnienie siebie z służby dla podeszłego wieku. — Złożony z urzędu kontr-Admirał *Bouvet* otrzymał pozwolenie od Dyrektoryatu, ażeby jego czynności w czasie wyprawy ku brzegom Irlandyi przez kommissyą wojenną roztrząsane były. — *G. Bernadotte* wkrótce jest z Włoch spodziewany — 2 regimenta jazdy przy *Courbevoye* stojące do *Paryża* wprowadzone być mają.

Rezolucyą Rady 500 względem wprowadzenia znowu gwardyi narodowej i iey organizacyi, Rada dawnych potwierdziła, rezolucya zaś tycząca się Gens d'armierii królowey odrzucona została. — Wczoraj deputowany *Boris* mówił w Radzie 500. „Dziwię się bardzo, że Dyrektoryat prawa względem gwardyi narodowej stosownie do konstytucyi w czasie 24 godzin

po iego potwierdzeniu do wiadomości publiczney nie podał. Wszyscy życzyć musimy, ażeby się uformowały znowu legiony, które nayprzod za wolność walczyły. Żądam ażeby Dyrektoryat do odpowiedzi z powodu tej zwłoki był pociągnięty. Ob: *Delville* odpowiedział, że to tak prętko nie mogło nastąpić, gdyż władza wykonawcza nie odbiera dekretow zaraz po ich potwierdzeniu i potrzeba czasu na ich pieczętowanie, drukowanie i rozesłanie. — Poczym do dziennego porządku przystąpiono.

Deputowany *Simeon* został Prezydentem Rady 500, a Ob: *Lafond Ladébat* Rady dawnych. — Minister interessow zagranicznych otrzymał na następujące półroki 1,508,103. liwrow na wydatki zwyyczajne, a 500,000 na nadzwyczajne. — Pokoy z Portugalią zawarty był już czytany w Radzie dawnych po odstąpieniu arbitrow.

Znajdują się ludzie (pisze Redaktor) którzy zdaie się, że zawsze przez szkła widok pomnażające patrzą. Tak a lub 3 małe kłotnie o czarne kołnierze były w niektórych dziennikach opisane jako woyna domowa między modnisiemi *Paryża* i obrońcami Rzpłtey. — Dyrektoryat i *G. Angereau* wydali zaraz rozkazy dla zapobieżenia tym niesnaskom. Prawda, że się każdy ubierać może w sposobie jaki się mu podoba, lecz też wszyscy rozsądni ludzie zgodzą się, iż trzeba mieć sposob myślenia bardzo dziwaczny i ograniczony i mało kochać spokoyność publiczną, ażeby dla iey otrzymania nie chcieć poświęcić iednego lub drugiego koloru chufki albo kołnierza.

Tenże Redaktor pisze: „Wszyscy teraz poznają powszechnie śmieszność bojaźni, którą obywatelom różnych opinii sprawić chciano, może dla pomnożenia nie

zgody niby to z ubolewaniem widzianey. Rzeczą jest dziś widoczną, że woyska mające marszerować przez *Ferte-Alais* równie do *Paryża* iak do *Pekinu* ciągnęły, że ich przechód przez *Ferte* pochodził z niewiadomości, że ta była poznana i przepis drogi odnieniony 24 godzinami wprzody, niżeli o tym w Radzie 500 mówić zaczęto. Rzeczą jest oczywistą, że ta siła zbrojna, była przeznaczona do *Bresztu* na wyprawę przeciw Irlandyi względem czego sekret zachować wypadało, a przez zwrocenie powszechney uwagi na obroty woyska znaczny pożytek Anglicy odnieśli.

Z Coblenz 20 Sierpnia.

Wielu się spodziewało, że Francuzi przeszkadzać będą zabiegom klubistów tutejszych, i innych okolic lewego brzegu *Renu*, ci zaś przeciwnie sobie podchlebiali, i według ich żądania rząd pośredniczy Francuzki następujący wyrok d. 27 *Thermidor* (14 Sierpnia) wydał. 1.) Każdemu mieszkańcowi zawoiowanego kraju będącego pod rządem kommissyi pośredniczey wolno jest myśli swoje drukiem do wiadomości powszechney podawać, bez poprzedniczego udawania się do cenzury. 2.) Wszystkim zwierzęnościom iako i prywatnym osobom zakazuje się pod karą kassacyi i więzienia przeszkadzanie rozszerzaniu się pism takowych. 3.) Sekretarzom poczty zaleca się przyjmować wszystkie pisma bez różnicy i na miejsca przeznaczone przesyłać. 4.) Gdyby kto miał na pismo publiczne iaką skargę, może ją zanieść do Kommissarza Francuzkiego będącego w tymże cyrkule, ten zaś uczyni rapport do kommissyi pośredniczey, która dopiero stosownie do sprawiedliwości wyrok swoy wyda. 5.) Kommandanci wojskowi są proszeni, ażeby wolność druku protegowali, i na to tylko mieli baczną, ażeby iey nikt na

wzburzenie powszechney spokoyności nie używał. 6.) Teraźniejsza ustawa Kommissarzom cyrkulowym Francuzkim przesłana będzie, ci mają się starać, ażeby rządy i senaty niezwłocznie ją kazały w obydwóch językach drukować, i wszędzie do wiadomości powszechney podać. (podpisano) *Shee* Prezydent, *Barbot* generalny Sekretarz.

Na początku wspomnianego wyroku jest wyrażono, ile jest potrzebną rzeczą niszczyć błędy i przesady, a z uwag i doświadczeń ludzi światłych w iakichkolwiek bądź przedmiotach korzystać. Ze zaś polityczne zdania równie iako i tycające się religii nie powinny mieć zabronioney cyrkulacyi w krajach zawoioowanych przez Francuzów i pod ich zarządzeniem będących używać mają nie oszacowanego dobrodziejstwa wolności druku, przeto się stanowi. &c.

Skutkiem tego urzędzenia było, że w naszym mieście otworzono klub *Jakubinow*, w którym kilku professorow i *Xiąż* jeden bardzo są czynnemi.

Przed kilku dniami tutejszy komendant kazał przyaresztować wszystkie osoby Magistratu z powodu nie dostawionych na czas naznaczony rekwizycyi.

Z Sztokolmu 22 Sierpnia.

Ambassador Moskiewski *Baron Budberg* na końcu tego tygodnia, a zatym jeszcze przed przyjazdem naszego *Krola*, z tąd wyedzie: mający miejsce jego zastąpić *P. Wasili-off* iuz tu przybył.

Z Kopenhagi 26 Sierpnia.

Szwedzka eskadra ma na końcu tego miesiąca wyjść z tąd pod żagle. — Przybrzegach *Norwegii* wiele kaprow Francuzkich krąży, jeden z nich przymusił nie dawno 2 *Duńskie* statki rybołostwem bawiące się, do przewiezienia na brzeg zabranych od niego niewolnikow *Angiel-*

fkich. — Dla prędszego otrzymania sprawiedliwości w Norwegii pomnożono trybunały sądowe. — Oprócz 2ch fregat i 1dnej brygi będących na morzu śródziemnym dla zastony naszego handlu uzbiera się jeszcze fregata i jedna brygga, które się do poprzedzających przyłączyć mają.

Z Krakowa 3 Września.

Rozporządzenie C. K. Pełnomocney zadwornej Kommissyi Gallicyi Zachodniej.

Jego Cesarsko Krolewska Apostolska Mość mając z kraiowo oycowską pieczołowitością zachowanie w swych Gallicyjsko-dziedzicznych krajach spokojności i porządku w żywey zawsze pamięci, dla przyspieszenia oraz pomnożenia pod najwyższą obroną powszechnego szczęścia i pomyślności, powzięta z żalem, iż niektórzy w Chocimskiej Rai, tudzież w Mołdawie skupieni Malkontenci Polacy wazyli się zbroyną ręką przez uskutecznione rzeczywiste napadnięcie granic Gallicyi wschodniej spokojność mieszać i zamieszki wzniecać, gdy tym czasowo inni przez rozsiewanie zwodniczych latających pism i omamiających proklamacyi, mieszkańców Prowincyi Gallicyjskich ile możności w dochowaniu wierności chwiejącemi uczynić, oraz wstecz obowiązkom i pomyślności, przez wybiegi swe, na zboczne i karygodne drogi zwieść usiłowali.

Jak wielce Najiasniejszy Pan z wrodzonej dobroci serca swego zawsze do łagodności skłonny jest, tak wszelako widzi się zniewolonym byćż użycia surowszych prawideł. Dla zapobieżenia przeto tylo krotnym nieszczęściom, ogłasza się niniejszym, z wyraźnego najwyższego rozkazu, to co następuje:

Po pierwsze, iż każdy z powyżey rzezonoy za granicą zebrany się rotty, który pod czas zbroynego wpadnienia w C. K. granice złapany będzie, natychmiast podług Sztandrechtu czyli wyroku sądu wojskowego stracony byćż ma:

Powtore, także i ow Gallicyjski poddany i tak zwany Sujet Mixte, który się do uformowanego we Włoszech Polskiego korpusu pod znanym Dombrowskim, alboliteż nieposredniczo do woyska nieprzyjacielskiego przyczepił, skoroby ten w czasie przyszlych wypaść mogących zdarzeń w niewolą wzięty lub w inny iaki sposob schwytyany był, temuż samemu ukaraniu podpadać ma, które mocą wojskowych i kraiowych praw dla podnoszących broń naprzeciw Xiążęciu kraiowemu, tudzież zamiary ku wzburzeniu publicznego porządku i obaleniu legalney kraiowey formy rządu zmiierzające okazujących, przeczuczone jest; iż na ostatek.

Potrzenie, Ci, którzy wewnątrz C. K. kraioiw jako uczestnicy, dopomocznicy i współwiadomi owych zbierających się rot odkryci i schwytyani będą, według przepisow Patentu pod dniem 2. Stycznia 1795. wyszłego, ukaranemi byćż mają.

Jego Cesarsko Krolewska Apostolska Mość pokłada w prawdzie, według wyraźnego dobroci pełnego oświadczenia swego, tę nadzieię w sentymentach wiernych i poczciwych poddanych Polskich pod berłem swoim zostających, iż ci kraioiwo - zradzieckim zamysłem, które wyżej wspomnianemu zbieraniu się rot, napadaniu, formowaniu korpusow, tudzież rozsiewaniu buntowniczych pism za fundament służą, w żaden sposob sprzyiać nie będą, ile każdego iasno przekonać powinno, że przez to owa iedynie uszczęśliwiająca spokojność i porządek mieszan, wszelka sprawiedliwość zniesiona, węzeł moralności czyli dobrych obyczaiow rozwiązany, a na miejsce tych, gwałty, uciemienia lub ogołocenia z maitkow, z ubożenie i wycięzenie niewinnego słabszego, oraz wielokrotnie pomnożone powszechne bieda i nędza wprowadzone zostaią, z których kraj przez ciąg długoletni ani wydobyty byćż, ani powstać nie może.

Wszelako, ażeby się każdy człowiek od sztucznych i przewrotnych sposobow zwodzenia chronić mógł, zważyła kraioiwo zadworna kommissya Gallicyi zachodniej byćż obowiązkiem swym, ostrzeżenia wszystkich mieszkańców prowincyi przez Najiasniejszego Pana iey powierzoney, aby unikali i chronili się wszelkiego karygodnego posredniczego lub nieposredniczego uczestnictwa takowego przedsięwzięcia, na ktorego szkaradne skutki każdy człowiek, spokojność, porządek, bezpieczeństwo własne i familii swoiey oraz maitku swego kochający, i ktoren w zaprzysiężonych Xiążęciu kraiowemu powinności i obowiązku wiernym zostaić, nie inaczey iak tylko z pogardą pogladać powinien; wzywa oraz też kommissya zadworna wszystkich w powszechnosci, ażeby o wszystkim, cokolwiek się tylko na takowe kraioiwo-zradzieckie przedsięwzięcie ściągac może, rownie i o tych, którzy się w iakikolwiek bądź sposob przez czyny lub mowy uczestnikami tegoż przedsięwzięcia winnemi stają, natychmiast w miejscu przynależnym donosili.

Uczynia przeto to nietylko zadosyć obowiązkom swoim iako wierni obywatele, ale oraz stana się godnemi łask dobroci pełnego Xiążęcia kraioiwego gorliwie troskliwego o dobro powszechne, i zasługa sobie według okolicznosci na osobliwszą ielżezę nadgrode. W Krakowie dnia 7. Mca Sierpnia 1797. roku.

Jan Wacław Baron de Margelik,

J. C. K. Apostolski Mości pełnomocny Kom:
Jan Edler von Platzer.

GAZETY WARSZAWSKIEJ

Z WARSZAWY DNIA 8 WRZESNIA R. 1797. W PIĄTEK.

D. 6. t. m. J. O. z N. Domu Pruskiego Xżna *Raźziwiltowa* wyjechała z tąd wraz z swym małżonkiem do *Nieborowa*.

Obwieszczenie.

Kommissarze dwoch Nayiaśn: Dworow Cefarskich i Nayiaśn: Krola Jmci Pruskiego do uregulowania długow Nayiaśn: Krola Jmci i bywszey Rzeczypospolitey Polskiej zebrani, umawiając się poprzedniczo nad istotną potrzebą wydania Proklamacyi, zgodzili się jednomyślnie, na uwiadomienie ninieyszym obwieszczeniem wszystkich poddanych respective swych Monarchow tudzież wszelkich Cudzoziemcow długi iakowe u Nayiaśn: Krola Jmci i Rzplitey Polskiej, lub iakiekolwiek bądź pretensye i prawa do tychże mających, aby się przed Kommissyą na ten koniec w Warszawie ustanowioną, w przeciągu trzech miesięcy od daty ninieyszey rachuiąc, bądź osobiście, lub też przez umocowanych do tego prawnie i przyzwocie ze swey strony Plenipotentow nie ochybnie stawili, a to dla okazania ważności swych praw i pretensyi, a po nastąpieney onych weryfikacyi dla wciągnięcia tyelżę w etat długow za prawne przyznanych. Nie dopełniający zaś tego po upłynieniu ninieyszym obwieszczeniem przepisanego terminu, z liczby kredytorow wyłączeni zostaną i wszystkie ich pretensye i prawa za upadłe po czytane, tudzież wszelkie ich późniey w tej mierze podane żądania, tym samym za nieważne i nie być uznane będą. Zeby zaś niewiadomością nikt się nie składał, wyżey wzmiankowani trzech Dworow Pełnomocni Kommissarze, ninieysze obwieszczenie we wszystkich Gazetach narodowych i w pryncypalnieyszych zagranicznych umieścić zalecili. Działo się w Warszawie dnia 17 Sierpnia roku 1797. Kommissyja do uregulowania długow Krola Jmci Stanisława Augusta i bywszey Rzeczypospolitey Polskiej.

Z Paryża 22 Sierpnia.

Wiadomość w dzienniku jednym u mieszczone o podpisaniu ostatecznego pokoju z Austryą nie potwierdziła się.

Gen: *Bernadotte* z Włoch tu przybył. — *Buonaparte* pisał list następujący do Dyrek: wyk: z kwatery główney w *Me diolanie* 22 *Thermidor*. (9 Sierpnia.)

Obywatele Dyrektorowie! Po bitwie przy *Rivoli* doniosłem wam o zdobyciu 21 sztandarow, a tylko 15 lub 16 przesłałem: resztę zostawioną przez zapomnienie w *Peschiera* odwozi teraz Gen. *Bernadotte*. Wyborny ten Gen: który sobie na sławę nad brzegami *Renu* zasłużył, dziś jest jednym z najpotrzebniejszych do chwały armii Włoskiej. Kommenderuje trzema dywizyami będącemi na granicach Niemieckich. Dla tego upraszam o jego

iak nyspieszniejsze tu odesłanie. Nie mogę opuścić tej okazji bez oddania sprawiadliwej pochwały mężney jego dywizyi i woysku, które w przeszłym roku od armii *Sambry* i *Mozy* do Włoskiej przeszło. W każdym zdarzeniu spotkawszy nieprzyaciela rozproszyło go, a przebywając *Tagliamento* i przy ataku *Gradiski* okazało tę odwagę i zapaloną gorliwość o chwałę narodową, ktoromi się woyska Rzplitey oznaczyły. Widzicie w Gen: *Bernadotte* jednego z naygruntownieyszych przyacioł Rzplitey nie umiejącego równie przez sposob myślenia iak przez charakter kapitulować ani z nieprzyaciołmi wolności, ani z honorem. (Podpisano) *Buonaparte*.

Minister woyny Ob. *Scherer* pisał do administracyi departamentalnych: „Dowiedzię się z korespondencyi z Generała-

mi, że niektórzy żołnierze opuszczają wojsko pod pozorem, że przedugodne warunki pokoju są podpisane, i oczywista ich służby więcej nie potrzebuje. Bardzo jest ważną rzeczą okazać niebezpieczeństwo takowego sposobu myślenia, a żeby się bardziej nie rozszerzało. Przez stan tylko imponujący naszego wojska i gotowość do rozpoczęcia dzielnego wojny w przypadku potrzeby, można przymusić nieprzyjaciela do pokoju i pożyteczniejszego i prędszego. Dezercya przez osłabianie naszej siły do przeciwnych wcale wypadków prowadzi, wzmacniać będzie nadzieje naszych nieprzyjaciół, pretensye ich pomnażać i niezawodne przerwanie negocyacji za sobą pociągnie., — Zaleca przeto Ob. Scherer, a żeby prawa względem dezertorów wszędzie skuteczniano, i użyto zbrojney siły, jeżeliby *Gens d' armeria* nie wystarczyła. —

Prośba Gen: *Buonaparte* o odesłanie *Bernadotta*, i list ten Ob. Scherera pomiejszały bardzo nadzieje i widoki przyjaciół pokoju.

Gen: *Angereau* następujący rozkaz do żołnierzy i officerów 17 dywizyi wydał.

Obywatele ! Przywiązanie do porządku i do swych powinności, były nam pewnym zaręczeniem, iż nie będziecie nieposłuszeni na głos waszych przełożonych, których szanować prawo nakazuje. Mimo tego, nowe skargi przeciw wojskowym w *Paryżu* zachodzą; co jest dowodem, że niektóre osoby z siły zbrojney zapomniały o prawidłach mających kierować ich czynnościami. Koledzy! słuchajcie mego głosu, siła zbrojna powinna bronić osob i własności, ten jest zamiar iey wprowadzenia, ta jest mowa szczerego przyjaciela praw i porządku, ten jest wyraz Generała poczytującego sobie za

honor kommanderować wami. Przypomnijcie sobie, że honor, wierny towarzysz żołnierzy naszych, wiele z swej wielkości utraci, jeżeli te prawidła waszemi krokami powodować nie będą, jeżeli między sobą cierpieć będziecie ludzi dających się uwodzić przez zdradzieckich doradców, mających tylko w celu porożnić was z spokojnemi obywatelami, i podsycać niezgodę mogącą się stać szkodliwą wolności i publicznemu bezpieczeństwu. Wiecie o tym, że złoczyńcy używali mondurow wojskowych dla popeñnienia zbrodni, które od źle myślących bezwładnie żołnierzom przypisywane były. Dla uniknienia tego rozkazuje się, a żeby żołnierze w czasie naznaczonym znajdowali się w koszarach, przestępujący aresztowani i wojskowo sądzeni być mają.

Pogłoska jakoby Dyrektoryat, a ch Kommissarzów do Włoch wysłał dla dostateczniejszego roztrząśnienia czynności politycznych i wojskowych Generała *Buonaparte*, wcale się z prawdą nie zgadza.

P. Necker nie od Dyrektoryatu ale tymczasowie od Departamentu Paryzkiego z listy emigrantów wymazany został.

Minister wojny oświadczył Inspektorom sali, że dla tego armaty z *Meudon* do *Paryża* przeprowadzono, a żeby ie zabezpieczyć od źle myślących, którzyby ich użyć zamysłali. G. *Angereau* będąc temu przytomny mówił do reprezentanta *Murinais* członka Rady dawnych. „Generale! możesz mi wierzyć, iż żołnierz który był szczęśliwy na wojnie, który sobie w krwawym boiu zasłużył może na sławę, a jest rodem z *Paryża*, potrafi szanować reprezentacją narodową i do wylewu krwi swych współ-rodaków przykładać się nie będzie.

Nowe chorągwie armii Włoskiej bar-

dzo są wspaniałe i ozdobione są napisami, które zapewne do nowych zwycięstw przewodniczyć będą, jeżeli tego potrzeba wypadnie. Na każdej są oznaczone złotemi literami miejsca bitw, na których się każda brygada znajdowała.

Armia *Renu* i *Mozelli* przesłała do ciała prawodawczego addressa w mocniejszych wyrazach jak *Włoska*, chociaż *Moreau* przyjaciel *G. Pichegru* jest icy dowodzą.

Na sessyi wczorayszey Rady 500 *Thibcaudeau* imieniem wyznaczoney deputacyi do rozstrzasania odpowiedzi wiadomey Dyrektoryatu tyczącey się marszu woyska ku *Paryżowi* i addressow armii, obszerny zdał rapport. (ktory dla ik naydokładniejszego udzielenia go publiczności, bo jest interessujący w następującey gazecie umieścimy.)

Na teyże sessyi Rady 500. Matka *G. Marceau* podała prozbę o wsparcie, będąc w niedostatku utraciwszy syna, który jedyną był starości icy podporą.

Jourdan (Generał) wychwalał w tey okazji mężstwo i zdatność w kilku kampaniach okazane przez tego młodego rycerza, który był jego przyjacielem. Uwieńczywszy kwiatami grob, wspomniął historią śmierci jego. *Marceau* (rzekł) miał sobie poleczone zasłanianie retyrady woyska przez wąwoz *Altenkirchen*. Widząc zbliżającą się straż przednią nieprzyjaciela, uderza na nią, z kilku officerami dla rekognoskowania postępuje dalej, w tym strzelec jeden Tyrolski, poznawszy go z mondu, kulą go ugodził. *Marceau* cofa się powoli, potrzebne daie rozkazy, donosi mi o swym przypadku, i chociaż bladeść śmierci na twarzy jego okazywała się, kierunie jeszcze obrotami woyska. Omdłałego nakoniec granadiery unoszą. Przybiegam z sztabem generalnym; „Pocoż te lzy (rzekł do nas) Przyjacie-

le kochani, umieram szczęśliwy i kontent z siebie. Polecam wam officerow, ktorzy mi towarzyszyli i familią moją. Powiniennem tu oddać sprawiedliwość ludzkości mężnych nieprzyjaciół, z ktorymi tak często walczyłem. Austryacy wchodzą do miasta. *Kray* stary Generał, który tak często z bliska widział *Gen. Marceau* posyła mu dla bezpieczeństwa załogę. Sam potym nadchodzi i przez godzinę trzyma rękę jego. Milczenie jego i lzy były wymowne. Sam Arcy Xiążę *Karol* odwiedza go i pierwszemu swemu Chirurgo wi poleca mieć staranie, o zdrowiu jego. W pięć dni potym *Marceau* umiera. Regimenta huzarow *Barco* i *Blankenstein* dobijają się o honor oddania mu ostatnieh pogrzebowych honorow, ale Francuzi żądają aby im ciało godnego współ-towarzysza broni było oddane. *Gen. Kray* na czele jazdy towarzyszy mu do środka obozu Francuzkiego. Zwłoki jego spoczywają teraz w obozie oszańcowanym przy *Coblentz*, gdzie wystawiony monument świadczy o sławie nieśkażonego nazwiska, ktorogo właściwe miejsce jest na kolumnie Panteonu.

Jourdan skończył żądając, aby wyznaczona została deputacya do przyniesienia projektu do wyznaczyć się mającey pensyi dla matki *Gen. Marceau*. Wniesienie to jednomyslnie z szlachetnym zapalem przyjęto a mowę *Jourdana* drukować kazano.

z *Bruxelli* 24. Sierpnia.

Woyska które zdawały się *Paryżowi* zagrażać na dawne stanowiska ku *Renowi* powrocily. Te zaś które tu przybyły od dni kilku do 4000. wynoszące po większey części z legionow czarney i czerwoney dawniey w *la Vendee* użytych składających się ku dawnym granicom Francyci marszerują. Zapewne są do *Breszt*

przeznaczone, gdyż inne znów do *Dunkierki* ciągną. — Ze między Dworami Wiedeńskim i Londyńskim dobre panuje porozumienie, dowodem jest częsty przejazd przez nasze miasto kuryerów z *Lille* do *Wiednia* i przeciwnie posyłanych. — Negocyacye w *Lille* są za tym w związku z odprawianiami w *Udiné*.

Z *Lille* 26, Sierpnia.

Jeżeli pokoy nie może przyiść prętko do skutku wcale temu staranność negocyatorów nie jest winna. Z ich gorliwości, z którą pracują najlepsze nadzieje mieć wypadało, gdyby ich różne trudności nie zmniejszyły. Kuryerowie są ztąd ustawicznie do *Paryża* i *Londynu* posyłani i z tamtąd tu przybywają. —

Z *Hagi* 26 Sierpnia.

Mniemaniem jest powszechnym, że eksekucya którą zagrożono prowincyom, za nie wypłacenie do skarbu pozostałych należących się podatków, albo nie przyjdzie do skutku, albo odwleczona zostanie.

Z targi między Gen: *Daendels* i vice-Admiralem *de Winter*, które dały powód do 2ch wyroków wydziału marynarki a vice-admirałowi do oświadczenia złożenia swego urzędu, szczęśliwie zagodzone zostały. — Gen. *Daendels* i Kommissarz rządu na flocie Obywatel *Grasveld* od dni kilku tu się znajdują. — Kilku nowo wybranych reprezentantów do konwencyi narodowej, urzędów tych nie przyiło. — Konferencye o pokoy w *Lille* ciągle trwają, lecz wszystkie umowy są tajemnicą, Hrabia *Cobenzl* był tam z *Wiednia* spowany, lubo wielu zapewnia, że Francya żadnego negocyatora Austryackiego w *Lille* nie przyjmie. — Usiłowania floty naszej w wyiściu pod żagle dotychczas były bezskuteczne, gdyż wiatr zawsze jest przeciwny.

Względem sposobu w jakim konwen-

cyja narodowa ma swe posiedzenia rozpocząć ułożono, że d. 31 Sierpnia o godzinie 11 przed południem sessya iak zwyczajnie rozpocznie się, protokół dnia poprzedzającego ma być przeczytany, wybrane członki z terażniejszey konwencyi do drugiey zgromadzą się z nowo mianowanymi, w drugiey sali wyciągną numerya miejsc swoich i poprzedzeni przez Sekretarzów i Agentów udadzą się do sali i tam prezydenta obiorą. Wydziały wszystkie i kommissye urzędowanie swoje tymczasowie kontynuować mają.

Z *Udiné* 26 Sierpnia.

Margrabia *de Gallo* co moment jest tu spodziewany, ekwipaże jego już się tu znajduje. Adutant Gen: *Buonaparte* uwiadomił nas, że wódz ten niezwłocznie także przybędzie.

Z *Medyolanu* 27 Sierpnia.

Obywatel *Jozef Buonaparte* Ambasador Rzeplitey Francuzkiey do *Rzymu* w tych dniach na miejsce swego przeznaczenia wyjechał. — Stosownie do listów z tego miasta konspiracya ostatnia na kilka tylko godzin przed iey wybuchnieniem od jedney kobiety wydana została. Rząd zaraz rozstawił po ulicach armaty nabite kartaczami, zabezpieczył w podobnymże sposobie pomieszkanie Papiezkie, gdyż zamiarem było spiskowych dostać w swe ręce Oycy S. Dopiero potem przystąpiono do aresztowania, wielu Xięży, Szlachty, a nawet i 4ch dam znacznych, które do tego należały. — Insurgenci napisani już mieli manifest przeciw rządowi w bardzo mocnych wyrazach i punktach przeciw Oycy S. zwalając na niego szczególniej wine nieszczęść które podług nich kray dotknęły.

Z *Turyngu* 27 Sierpnia.

Dowodczy insurrekcyi w *Revel* w Margrabstwie *Saluzzo* będący od wojsk

królewskich rozproszeni zostali, i za granice naszego kraju schronili się. Całe nasze Państwo jest już w zupełnej spokojności. Dobrowolne ofiary w samej stolicy złożone 1,461,612 liwrow wyniosły. — Przed kilku dniami spalono papierowych pieniędzy za 552,128 liwrow. — W tych dniach skarano śmiercią dwóch spiskowych w Czerwcę przyaresztowanych *Pasio* i *Bonino* mających zamiar zamordowania rodziny królewskiej, a zatrzymania samego tylko Monarchy.

Z Wenecyi 18 Sierpnia.

Gwardya nasza narodowa zupełnie jest uorganizowana, będziemy procz tego mieli kilka batalionów wojska liniowego. Pośpiech z którym to jest urządzone domyślać się każe, że nasza młodzież za miastem może używana do służby będzie.

Dotychczas jesteśmy jeszcze w niepewności względem przyszłego stanu. Dyrektoryat Wyk. Rzplitej Cisalpińskiej dał obśiętną odpowiedź na żądanie naszego Ministra Obyw. *Botaglia*, ażeby *Wenecya* przyłączyć do tej Rzplitej, z czego wnosić wypada, że albo Francuzi inne mają widoki, albo co jest podobniejsza jeszcze czas ten nie nadszedł, w którymby rząd Cisalpiński mógł dać decydującą odpowiedź nie mogącą być przez żadne okoliczności odmienioną.

Zbierają tu obrazy i inne kosztowne rzeczy mające być wydane Francuzom, stosownie do traktatu pokoju z nimi zawartego. — Gen. *Massena* znajduje się tu od dni kilku. — Wojska Francuzkie są w poruszeniu, — ustępują z Ziemi stałej a ich miejsca zajmują dywizye Rzplitej Cisalpińskiej.

Od granic Włoskich 18. Sierpnia.

Francuzi ciągle pracują nad ufortyfikowaniem *Peschiera*, *Porto Legnago*, *Palmanuova* i *Osoro*, dla umocnienia osta-

tniego miejsca zrobiwszy w koło kanał iedną do niego odnożę rzeki *Tagliamento* sprowadzili.

Flotylla Tulońska pod kommandą admirała *Brucys* z 6,000 wojska na niej znajdującego się do *Korsu* zawinęła, i z będącemi tam Francuzkami i Weneckimi okrętami złączyła się. — Z *Mediolanu* wiele officerów artylleryi i Indzynierów do tej flotty udało się. — Małą tam bydy wielkie przygotowania zrobione, do tajemney wyprawy, ktorej przeznaczenie wcale jest niewiadomym.

Z *Wenecyi* donoszą, że do wszystkich tamtejszych wysp przez Francuzów zajętych demokracya wprowadzona została. — Muncypalność tego miasta wydała surowy wyrok przeciw wszystkim, którzyby wołali, niech żyje *S. Marek*, pisma zachęcające do zamięszkań drukowali &c.

W *Brescii* zakazano po klasztorach pści obydwóch przyjmować nowicyuszów, zupełnego ich nawet zniesienia wkrótce spodziewać się potrzeba.

W *Mediolanie* ciągle się zatrudniają opatrywaniem wojska w żywność i nowy zapas 1,600,000. racyi sucharów jest w gotowości. Xiążę *Rezzoniko* Senator Rzymski podał proźbę Papieżowi imieniem ludu Rzymskiego, żądając wyznaczenia dnia iednego na obchodzenie święta cudowney N. Panny ruszającej głowę. Na co Papież zezwolił i to święto z wielką uroczystością obchodzone było. — Z powodu spisku wiele jeszcze osob w *Rzymie* aresztują, niektóre z nich do *Civita Vecchia* przeprowadzono.

Z Frankfortu 24 Sierpnia.

W armii *Sambry* i *Mozy* powszechne jest mniemanie, że nietylko z Cesarzem ale nawet i z Anglią do pokoju przyjdzie, officerowie życzą sobie po większej

części, nie powracać jeszcze do odczynu, lecz dalszą wojnę prowadzić. — Szczegulniejszą jest rzeczą, że znowu teraz między wojsko proch i kule rozdano. Będący tu garnizon Cesarzki pojdzie do obozu pod *Schwetzingen*, a na jego miejsce mające tu z *Schweinfurt* przyciągnąć dwa bataliony stać będą w czasie iarmarku za miastem.

Gazeta *Wetzlar*ka pisze, że Cesarz Jmć staranny o dobro Rzeszy podał projekt Dyrektoryatowi Francuzkiemu, ażeby się nad *Renem* tylko po 12,000 wojska zostało, lecz Francuzi tego nie przyjęli.

Miasto *Kolonia* ma znowu zapłacić Francuzom 180,000 liwrow kontrybucyi.

Wielka liczba Xięży Emigrantów Francuzkich bardziej zapalonych chęcią powrocenia do kraju jak wiadomych czynności ciała prawodawczego swej odczyny, rozumieją, że już mogą do niej powrócić na mocy dekretu Rady 500 lubo nie [potwierzonego od Rady dawnych. Stosownie do wiadomości z różnych stron odbieranych doznają oni trudności których się wcale nie spodziewali. — Wielu przyaresztowano przy *Wetzlar*, przy *Coblentz* &c. lecz w kilka dni odprowadzono ich za linią przez Francuzów strzeżoną.

W listach z *Manheimu* czytamy, że Arcy-Xiąże *Karol* z *Schwetzingen* do różnych obozów jako to przy *Donau Eschingen* &c. pojedzie i rewią wojska odprawiać będzie. Po odprawioney nastrojku mustrze stojących w *Schwetzingen* główna kwatera z tamąd do *Manheimu* ma być przeniesiona.

W zajętych krajach Niemieckich przez Francuzów jako to w *Trewirskim*, *Bawarskim* Republikanie wydali rozkaz do wycinania lasów, już nawet najpiękniejsze drzewa ponaszczali, lecz Gen: *Hache* zakronił tego. — Wódz ten przyszedłszy

zupełnie do zdrowia obieżdza różne sznowiska armii *Sambry* i *Mozy*. — Zona jego przy nim się znajduje.

Z *Szwabii* 16 *Sierpnia*.

Wszyscy robotnicy około fortyfikacyi w *Ulm* z *Bawaryi* i innych stron za *Szwabią* ściągnięni, do domów rozpuszczeni zostali, a od d. 1. *Września* liczba pracujących do 4,000 ma być pomnożona. — W okolicy *Ulm* przeznaczony oboz Cesarzki powyżej *Dunaju* przeniesiony został, kwatera główna ma być w *Donau-Eschingen*.

Seym *Wirtembergski* zatrudnia się ciągle interesami skarbowymi. Koszta wojenne są równo na wszystkich rozkładane. Z *Madrytu* 8. *Sierpnia*.

Inkwizycyi rozkazem *Krolewskim* jest zabroniono wdawać się do religii cudzoziemców lub ich za to karać, a razem monarcha nasz zalecił wszystkim konsulom za granicą będącym, ażeby ogłosili, iż wszyscy cudzoziemcy chcący się w *Hiszpanii* bawić lub osieść najmniejszego przymusu względem religii obawiać się nie mają.

W tymże czasie gdy Rząd zakłada tamy duchowney inkwizycyi, używa także mocnych środków przeciw wolności druku, i kilka osób z tego powodu było aresztowanych.

Z *Cadix* donoszą, że *Admirał* *Angielski* *Hrabia S. Vincent*, kazał naprawiać swoje okręty bombardierskie w *Gibraltarze* i że tam 3 inne prócz kilku szalup kanonierskich są budowane, kto wie czyli nieprzyjaciel nie zechce jeszcze raz rzucić bomby do tego portu, co mu się jednak nie uda, gdyż się tam 150 kanonierskich i bombardierskich statków znajduje.

Wiele listów z *Peru* potwierdzają smutną wiadomość o 14 dniowym w okolicach *Quito* trzęsieniu ziemi przez co wiele bardzo kraj ucierpiało.

Die Koenigliche Krieger und Domainen Kammer, ersieht aus denen Anzeigen der Warschauer Kreis Kasse, daß die Landesherrlichen Abgaben, besonders von den Einwohnern der hiesigen Stadt nicht prompt, gleich nach Eintritt der Einhebungs Zeit abgeführt werden. Damit dies nun nicht auch bey jetziger eintretender September-Rata der Fall seyn moege, so werden alle Contribuenten verwart, die in dieser Rata falligen Abgaben spaetestens bis zum letzten September d. J. abzuführen, in dem sonst solche sogleich durch Execution beygetrieben werden. Die Zeit zur Annahme der Abgaben bey hiesiger Kreis Kasse, ist an allen Wochentagen, auf die Stunden von 9 bis 12 Uhr des Morgens, und von 2 bis 5 Uhr Nachmittags vestgesetzt, auser welchen Stunden gedachte Kreis Kasse zu Annahme der Gelder nicht mehr gehalten ist. — Gegeben Warschau den 2 Septembre 1797. Koenigliche Südpreußische Krieger und Domainen Kammer.

Jego Krolewskiej Mości Woyskowa i Ekonomiczna Kamera, dochodzi z Rapportow Warszawskiej Cyrkułowej kassy, iż zwykle Podatki kraiove, osobliwie przez tuteyszego miasta mieszkanicow nie dość przedko w czasie do tego wyznaczonym wyplacone i odnoszone bywaią. Ażeby zaś to i przy terazniejszey nadchodzącey Septembrowey Racie nie zdarzyło się, przeto upomina się wszystkich Kontrybuentow, aby na tę Ratę przypadające Podatki naypoźniey aż do ostatniego Septembra r. b. odnieśli, ponieważ inaczey takowe Podatki przez exekucyą odebrane zostaną. — Czas do odbierania Podatkow iest wyznaczony w każdym dniu tygodnia w tuteyżzey Cyrkułowej kassie, rano od 9 do 12, a po południu od 2 do 5. w inszych zaś godzinach Cyrkułowa kassa do odbierania Podatkow wcale nie iest obowiązana. — Dan w Warszawie z Septembris 1797. — J. K. Mci Prus Południowych Woyskowa i Ekonomiczna Kamera.

Ponieważ przez rezolucyą Głowney Kommissyi Krolewskiej Prus Nowowshodnich Rengencyi, pod datą w Białymstoku dnia 11. Julij r. b, wydaną; sprzedaż majątku w towarach lukiennych, kamlotach, płotnach, płocienkach, kucbaiach, nożach, tudzież dwóch zegarkach. Lustrach; cynie, miedzi, fajansie, zelastwie naczynionym, xiążkach żydowskich, szaffach posielci, łozkach, i innych efektach zawierającego się, starozakonnego Moyzesza Zacharyasza kupca i obywatela Tykocińskiego własnego, pod publiczny arezt, na satysfakcyą kredytorow iego wziętego, niżej podpisaney kancelaryi przez publiczną Aukcyą więcey dającymu iest zleconą, zatym też Kancellarya uwiadamia Publicznosc, iż takowa licytacya na dniu 28. miesiaca Wrzesnia Roku. bieżącego 1797. o godzinie 9. przed południem w miescie Tykocinie odbywać się będzie, ktoby więc sobie iakowego efektu nabyć, ma się na rzeczonym terminie i miescu, stawic. Dan w Tykocinie dnia 27. Sierpnia 1797. Roku. Kancellarya Krol: Jmć Prus: Ziemska Tykocińska — Warchowski.

Publicandum.

Targi Bydla na Pradze co tydzień we Czwartek i Piątek odbywające się, mają dla poczynnającego się w tym miesiacu a dopiero koło połowy Października kończącego się święta żydowskiego kuczki nazwanego, na Wtorek i Szrodę bydź odłożone Publicznosci zaś następujące dni targowe od 19 Wrzesnia aż do 11 Października inclusive b. R. oznaymuie się iako to.

W Wrzesniu: dnia 19tego we Wtorek, dnia 20tego we Szrodę, dnia 26tego we Wtorek, dnia 27mego we Szrodę. W Październiku: Dnia 3go we Wtorek, dnia 4tego we Szrodę, dnia 10tego we Wtorek, dnia 11tego we Szrodę. Do czego się tedy kupujący i sprzedający Bydło stosować zechcą. Datt: w Warszawie dnia 5. Wrzesnia 1797. J. K. Mci Pruskiej Direkcyja Policyi.

Avertissement.

Es sind zu verpachten die dem Königl. Etats-Minister Herrn Reichs Grafen von Maltzan Excellenz gehörigen Herrschaften Wieruszow und Opatow in Südpreußen im Wieluner District und dessen Ostrzeffzowschen Creyse, an den Land und Post-Strassen von Warschau und Krakau nach Breslau gelegen ohnweit der Schlesiſchen Grenze. Es können diese beyden Herrschaften entweder im ganzen oder auch jede vor sich alleine auch allenfalls im einzelnen in 6 Departements oder Schlüsseln auf 6. 9. und mehrere Jahre in Pacht genommen werden. Pacht lustige brauchen mehr nicht, als eine halbjährige Pacht-Pension statt der Caution zu anticipiren und kann die Pachtung schon mit Johann 1797. seinen Anfang nehmen. Terminus zur verpachtung ist angesetzt, den 21. September und 18.

Maiętnosci Wieruszow i Opatow w Prusach południowych, w powiecie Wieluńskim a Cyrkule Ostrzeszowskim na wielkich kraiowych i pocztowych gościńcach z Warszawy i Krakowa do Wrocławia na granicy Ślązkiej leżące, a będące własnością Krolew: Ministra Stanu Hrabiego Imperii de Maltzan mają być puszczone w dzierzawę. Wspomnione dwie maiętnosci mogą być wzięte w arende na 6 albo 9 lat w całkowitości, lub każda z osobna, albo też częściami będąc podzielone na 6 departamentow czyli kluczow. Chcący ie arendować nie więcey iak potroczone quantum dzierzawy bez kaucyi będą antycypować, a dzierzawa od dnia S. Jana 1797. zacząć się iuż może. Termina do wypuszczenia w dzierzawę są dn a 21 Wrzesnia i 18. Października 1797. na Zamku w Wie-

October 1797 auf dem Schlosse zu Wieruszow. Nähere Nachricht giebt zu Wieruszow der Ober Amtmann Dehnel und zu Militsch der Amts-Verwalter Hahn.

Es hat zu dem öffentlichen Verkauf des dem Apotheker Christoph Zimmermann zugehörigen, auf dem Erbzins Grunde des Dohm Capituls zu Plock sub Nro 8 in der Pflaster Gasse zu Prag belegenen Hauses ein verlängerter Subhastations termin auf den 11ten October a. c. angesetzt werden müssen, in welchem also die Kauflustigen hierdurch anderweitig vorgeladen werden, in unserm Collegien Hause am Neustädter Thor Nro 167, vormittags um 10 Uhr vor dem Herrn Justiz Rath Bothe zu erscheinen und der Meistbietende alsdenn des Zuschlags sofort gewärtigen kann. Die in summa 3263 fl. Poh. betragende taxe kann in unserer Registratur täglich eingesehen werden. Und da in allen Fällen, nach Beschaffenheit der Zimmermannschen activ und Passiv Masse, so wie sie bis jetzt bekannt ist, sofort nach dem Zuschlag des Hauses, eine Distribution der geringen Masse unter die sich gemeldeten Creditores dürfte erfolgen müssen; So wird dieses zugleich den bisherigen unbekanntem Creditoren zur Wahrnehmung ihrer gerechsam bekannt gemacht. Warschau den 15. August 1797. — Königl. Preus. Justiz Magistrat.

ruszowie. Dokładniejszyeh informacyi zasięgnąć można w Wieruszowie u Ober-Ekonoma Dehnel a w Miliczu u Ekonoma Hahn.

Końcem Licytacji publiczney Domu do Krysztofa Cymmermanna Aptekarza należącego, na gruncie Czynszowym do Kapituły Płockiey, pod Nrem 8. przy ulicy Brukowej na Pradze sytuowanego odbycia, termin prorogowany zostać musiał, na dzień 11. Mca Października roku bieżącego na który powtórnie zyczący sobie nabyć takowego, obwieszczają się, iżby w domu sądom przeznaczonym przy Nowomiejskiej Brawie sytuowanemu z rana o godzinie 10 przed Radcą Magistratu Sprawiedliwości JP. Bothe stawili się, na którym terminie największe licytującyemu Dom ten przyznany będzie, dom ten takowany jest zł: 3263. Pol: którego to domu taxę widzieć każdego czasu w naszej Registraturze można. A że w każdym przypadku podług okoliczności Cymmermanowskiej Masy długów Activa i Passiva zwanych, iakowa dotąd test wiadoma, zaraz po ostatnim przybieciu domu tego, Podział teyże masy liczący, pomiędzy Kredytorow, którzy się nadgłosili, skutecznym być ma, zaczynam uwiadomiać się wraz i ci kredytorowie, którzy się dotąd nie nadgłosili, iżby z pretensjami swemi na wyżej rzezonym terminie popisywali się. W Warszawie d, 15 Augusta 1797. — Krol: Prusk: Magistrat Sprawiedliwości.

D O N I E S I E N I A.

W księgarni Gröllowskiej w Marywillu w sali nad bramą, znajdują się następujące książki: 1.) Gustaw Waza powieść Szwedzka, przekładania Jgnacego Bykowskiego in 8. w Warsz: 1897 zł: 4. 2.) Zebranie krotkie wżyskikh nauk, ku pożytkowi młodzi po Polsku i po Niemiecku in 8. w Warsz: 1796 zł: 2. gr: 15. 3. Sekreta naytajemniwsze w różnych wiadomościach i ciekawościach dla pożytku Gospodarzow, Malarzow, Ogrodników, Rybakow i Kucharzow, wydane przez X. F. J. Kulczyckiego in—8. w Warsz: 1797 zł: 2. 4.) Nauka o chorobach zębów i działseł, przez Jakuba Plank napisana in—8. w Wilnie 1797 zł. 2. gr. 15. 5.) Zbiór przystoynych rozrywek, czyli sposoby uczciwe i uciészne do przystoynego rozweselenia umysłu in—8. w Wilnie 1797 zł: 3. 6.) Nauka artylleryi przez Jozefa Jakubowskiego III. Tomy in 8. maj: zł: 57. 7.) Oeuvres completes de J. J. Rousseau 34 Volumes in—8. Znajduie się tamże: Index Secundus Librorum ex Bibliotheca Regia Berolinensi publica Auctionis lege dividendorum, die sexto et seqventibus Novembris Anni 1797 in—8.

W Drukarni Tomasza LeBrun w Rynku Miasta Starey Warszawy, pod Nrem 58 znajdują się następujące nowe książki: 1.) Odpoczynki Człowieka czulego, wyięte z dzieł Francuzkich P. Arnaud, przez Jana Nowickiego tłumaczone zł: 4. 2.) Śmierć Abła w pięciu pieśniach z Niemieckiego Gesnera, przekładania Jacka Przybylskiego zł: 4. gr: 15. 3.) Bog jest miłością nayszystszą, moia modlitwa i rozważanie, przez P. Ekartshausen, przełożona z Francuzkiego zł: 2.

W magazynie lekarstw z Halli sprowadzanych na końskim targu w Kamienicy Raggi znajdującym się, dostać można różnego gatunku świeżych lekarstw dopiero przywiezionych.

Nieiaki Stefan Gospodarz z Zuzelskiego poświętnego podczas rewolucyi Polskiej będący, zaięty z prowiantem dotychczas do żony pozostałej z kilkoro dziećmi niepowrocił. wzrostu ten człowiek był małego, mężny w sobie, włos na głowie gęsty długi rudawy, twarz gradowata pociągła, oko wesole lat około 40 mający, uprasza się publiczności, iż gdyby wyżey wspomnionego Stefana spostrzeżono raczono donieść do Kościoła S. Jerzego Regularnych Kanoników w Warszawie, a przyzwoita nastąpi nagroda.

Donosi się publiczności, że Oberża Poltza pod znakiem Słońca przeniesiona została z Pałacu JW. Chreptowicza do Pałacu Tepperowskiego na długiej ulicy pod Nrem 556 na pierwszym piętrze.